

Ugunsgrēki Portugālē - kāpēc Pireneju pussalas meži ir tik ugunsnedroši?

Avots: Euronews

Aprēķināts, ka nesēn notikušajos katastrofālajos meža ugunsgrēkos Portugālē, uguns izpostītās teritorijas platība ir 122 000 hektāru. Aptuveni 83 % no tās atrodas valsts ziemeļu un centrālajā daļā.

Kopš 15. septembra Portugāles centrālajā un ziemeļu daļā plosās savvaļas ugunsgrēki, kas ir prasījuši jau vismaz piecu cilvēku dzīvības un 182 ir ievainoti.

Portugāles valdība 20. septembrī izsludināja sēru dienu valstī, lai godinātu ugunsgrēku upurus.

Saskaņā ar Portugāles Dabas aizsardzības un mežsaimniecības institūta (ICNF) datiem ugunsgrēkos ir izdegusi zeme aptuveni 122 380 hektāru platībā. Aptuveni 60 % no tās bija mežaudzes, 29 % - krūmāji un 11 % aramzeme. Portugāle ir viena no Eiropas valstīm, ko pēdējos gados vissmagāk skāruši meža ugunsgrēki.

Eksperti apgalvo, ka neseno katastrofu izraisīja spēcīgu vēju kombinācija, klimata pārmaiņas, kas vasaras beigās noteica augstāku temperatūru nekā parasti (virs 30°C) kā arī īpaši zems gaisa mitrums. Speciālisti arī brīdina, ka bioloģiskās daudzveidības trūkums Portugāles mežos un iedzīvotāju skaita samazināšanās šajās teritorijās ir būtiskākie faktori, kas veicina ekstremālus meža ugunsgrēkus.

"Mēs virzāmies uz ļoti satraucošu situāciju saistībā ar klimata pārmaiņām. Šie ļoti kritiskie apstākļi, kādi mums ir bijuši, atkārtosies arvien biežāk," – tā teica ForEco pētniece un koordinatore Marija Konseisišau Kaldeira (*Conceição Caldeira*). "Mums patiešām ir vajadzīga īpaši pielāgota ainava."

Bijušais Portugāles Zaļo deputāts Eiropas Parlamentā Fransišku Girairu (*Francisco Guerreiro*) ir viens no visskaļākajiem politiķiem, kas aicina nodrošināt lielāku bioloģisko daudzveidību šīs valsts mežos.

"Portugāles mežos trūkst bioloģiskās daudzveidības un atbildīgas ilgtermiņa apsaimniekošanas," norādīja F.Girairu. "Mums vajag vairāk un kvalitatīvākus mežus."

Nepieciešamība pēc daudzveidīgākas mežu ainavas

Saskaņā ar ICNF datiem Portugāles mežu platība sastāv no 26 % eikaliptu, 23 % priežu, 23 % korķa ozolu un 11 % dižozolu. Pētnieki uzskata, ka šīs četras koku sugas ir nepietiekami daudzveidīgas, lai novērstu strauju meža ugunsgrēku izplatību.

"Nav tādas koku sugas, kas apturētu meža ugunsgrēku izplatību," koordinatore Marija Konseisišau Kaldeira. "Tāpat nav koku sugas, kas noteiktu, vai ugunsgrēks būs intensīvāks vai nē..." Tomēr, tā kā daži koki aug ilgāk nekā citi un var atšķirīgi reaģēt uz ugunsgrēkiem, sugu kombinācija ainavā palīdzētu valstī izvairīties no intensīviem meža ugunsgrēkiem.

Tā kā 2017. gada jūnija postošo meža ugunsgrēku sekas joprojām ir jūtamas, mežu apsaimniekošana atkal ir nonākusi uzmanības lokā.

Klimata grupas *Climáximo* un *Emergência Florestal* 22. septembrī visā Portugālē organizēja demonstrācijas, lai protestētu pret acīmredzamo bezdarbību mežu ugunsgrēku novēršanā.

Kāpēc vainīgs ir eikalipts?

Daudzi vietējie iedzīvotāji arī norāda uz eikalipta mežu ieaudzēšanas problēmām Portugāles mežos.

Lai gan eikalipta dzimtene ir Austrālijas dienvidaustrumu daļa, saskaņā ar Eiropas Meža koku sugu atlantu eikaliptu audzes Eiropā aizņem 1,3 miljonus hektāru meža platību. Vairāk nekā 80 % no šīs platības atrodas Pireneju pussalā. Tā kā meža ugunsgrēki kļūst aizvien biežāki, pētnieki apgalvo, ka viņi saprot iedzīvotāju negatīvo attieksmi pret eikaliptu mežu izplatību.

Tā kā eikalipti izaug līdz 70 metru augstumam un ir uzskatāmi par augstākajiem kokiem Eiropā, ugunsgrēki eikaliptu audzēs mēdz būt ļoti bīstami.

“Saikne ar meža ugunsgrēkiem ir likumsakarīga,” norāda Meža ugunsgrēku pētniecības centra (CEIF) direktors Domingoss Ksavjērs Viegass. “Eikalipts arvien vairāk dominē mūsu mežos. Eikalipta koki var radīt sekundārus uzliesmojumus, radot degošas koksnes daļiņas, kas var tikt izmestas lielā attālumā un, tādejādi, izraisīt jaunus ugunsgrēkus.”

Eksperti, tomēr, arī norāda, ka šis koks ir ienākumu avots Portugāles ziemeļu un centrālās daļas iedzīvotājiem. To plaši izmanto rūpnieciskām vajadzībām, galvenokārt celulozes, kokmateriālu un kurināmās koksnes ražošanai.

“Eikalipts ir ātri augoša suga. Tāpēc 12 gadu laikā tas ir jau nobriedis koks,” uzsver ForEco pētniece un koordinatore Marija Konseisišau Kaldeira. “Šāda ātraudzība neattiecas uz lielāko daļu no mūsu koku sugām, tāpēc eikalipts portugāļiem dod nozīmīgu ekonomisko labumu un tas ir arī jāpieņem kā tāds...”